

„Őrizgetem, mert érték”

Interjú Romsicsné Balogh Máriával¹ és Tóth Ferencné Török Terézszel²

– *Mária, ön a Népművészet Ifjú Mestere. Ezt a címet mikor és milyen kategóriában nyerte el?*

Romsicsné Balogh Mária – Ez a cím a teljes kalocsai népművészetre vonatkozik, de a pályamunkám a hímzés kategóriájába tartozott. A pályamunka egy dolgozatból és öt termékből állt. Öt darab hímzést meg kellett tervezni, kézzel, géppel kihímezni, és a termékeket zsűriztetésre beadni. A pingálást nem kellett bemutatni, de a hungarikum minősítés egyébként mindkét népművészeti ágra vonatkozik. Amióta pingálok, azóta nem varrok, mert a pingálás jobban tetszik, abban jobban ki tudom magam bontakoztatni. A varrás számomra túl monoton.

– *Honnan jött az indíttatás?*

– Én szerencsés vagyok, mert én még beleszülettem a népművészetbe. Öregtényen, egy kis faluban nevelkedtem. Nagymamám kézzel hímzett, bedolgozó volt, anyukám már géppel. 8-9 éves lehettem, amikor a nagymamám megtanított a szárvarrásra. Mindketten „bő szoknyások” voltak, így a viseletet is hamar megismertem. Dédmamám, Katona Pöre híres íróasszony volt, sajnos őt már nem ismerhettem, de talán tőle örököltém a tehetségemet.

– *Hogyan készül a kalocsai hímzés, mit csinál az íróasszony?*

– A kalocsai hímzés lényege, hogy az íróasszonyok a mintát kiírják az anyagra, és utána először a kézi hímzőhöz, aztán a gépi hímzőhöz kerül. A színes motívumokat kézzel hímezik, a fehér riselint pedig a gépi hímző készíti. Ezt követően kimossák a munkadarabot, fixálják a színeket, majd kikeményítik és vasalják a készterméket. Régen az íróasszonyok tollal írták a mintát a textilre, de ma már, ha több termékről van szó, leginkább sablonálják. A papíron kiírt mintát, ami ki van lyukasztva, áttörlik festékkel, így gyorsabban elkészülnek, és egyformák lesznek a minták.

– *A kétféle hímzést ugyanaz a személy készíti?*

– Nem, általában nem. Sokkal többen tudnak kézzel hímezni, mint géppel. Általában ott

Sorozatunk a Földművelésügyi Minisztérium „Hungarikumok és a nemzeti értékek megőrzésének, népszerűsítésének támogatása” program keretében készül. (A Szerk.)

1 Romsicsné Balogh Mária beleszületett a kalocsai hagyományokba, ám a középiskolai tanulmányok kellett ahhoz, hogy el is köteleződjön irántuk, és 2005-ben a Népművészet Ifjú Mestere címet elnyerje. A háziipari szövetség felbomlását követően pályát módosított, és azóta szabadidejében pingál és hímez. A kalocsai Hagyományok Háza külsős munkatársa.

2 Tóth Ferencné Török Teréz 1971 óta a kalocsai porcelánfestő üzemből dolgozott, 2012-ben innen ment nyugdíjba. 1990–1996 között porcelánfestő szakoktató volt. A porcelángyár képviselőjében számtalan külföldi kiállításon, rendezvényen népszerűsítette és mutatta be a kalocsai népművészetet.

hon elkészítik a kézi hímzést, aztán elviszik a munkadarabot egy olyan asszonyhoz, aki tud géppel hímezni.

– *Hogyan kezdődött az ön szakmai pályája?*

– A gimnázium 3–4. osztályában volt népi díszítőművészet fakultációnk, és ebből a tantárgyból érettségi vizsgát is tettünk. Én ott András Ferencnéől, a Népművészet Mesterétől tanultam hímezni és pingálni. A hímzés nekem nem volt teljesen új, mert ahogy említettem, a nagyanyám és az édesanyám korán beavattak a hímzésbe, a szárvarrást már tudtam, de ennél jobban otthon nem merültem bele. Amikor a gimnáziumban megtanultam a töltött hímzést, már a nagymamám is újra mutatta, hogyan kell, és ha kivarrtam valamit, akkor adott érte pénzt. A géphímzést is mutatta édesanyám, de annak csak az alapját tudom. Tehát igazából volt egy családi háttér és egy családi hagyomány, de csak a gimnáziumban kezdtem el komolyan foglalkozni a népművészettel. Az elméletet Dániel Gézané tanította. Érettségi után a Kalocsai Népművészeti és Háziiipari Szövetkezetben kezdtem babafejlesztőként, majd tervező gyakoronokként dolgozni. Az írást Gyebnár Edit népi iparművészttől tanultam, de stílusomat a szövetkezetbe bedolgozó népművészek munkái is alakították. Az itt töltött évek alatt a világ számos nagyvárosában idegenforgalmi kiállításokon mutattam be a kalocsai pingálást. Ezek az utazási kiállítások azt célozták, hogy a turistákat Magyarországra csalogassuk. Ilyenkor kalocsai ruhában jelentünk meg, mi voltunk az attrakció.

– *Az az egykori fakultáció hogyan épült fel?*

– Ez népi díszítőművészet fakultáció volt, kétéves. Ott megtanultuk a rajzolást, a kézi hímzést, a gépi hímzést, a pingálást, és volt külön porcelánfestés. Elméletből és gyakorlatból érettségiztünk. Bárth János volt az akkori múzeumigazgató, ő dolgozta ki a tételket. Úgy hallottam, hogy valamelyik tantárgyból a kalocsai népművészet most is érettségi tétel itt, Kalocsán.

– *Említette, hogy a Népművészeti és Háziiipari Szövetkezetben kezdett el dolgozni. Hogyan működött a szövetkezet?*

– A szövetkezetnek voltak bedolgozó asszonyai, akik hímeztek, pingáltak. A szövetkezet fogta össze a munkát, zsúriztette a termékeket. Akármilyen termék nem mehetett ki a nagy- vagy kiskereskedelembe. A szövetkezet garancia volt a minőségre, ott nem volt olyan, hogy valaki nem szépen hímzett. Tulajdonképpen azonban hímezni bárki meg tud tanulni. A hímzésből éltek meg a környékbeli asszonyok is, ez volt a kenyérkeresetük. Művésznek nevezték viszont azokat, akik tudtak „írni” és pingálni, mert ahhoz már adottság kell.

– *Mi készült, és hová kerültek az elkészült tárgyak?*

– Akkoriban voltak még kisméretű népviseletes babák, tojások és lakástextília, tehát terítők különböző méretben. Voltak ruhadarabok is, pl. blúzok, és hosszabb szoknyák, aminek csak az aljára volt hímézve. Ezeket főként Budapestre, a Váci utcai Folkart Centrumba szállították, ezenkívül pedig az ország különböző pontjaira, ahol sok turista megfordult.

– *Milyen fonalat kell használni?*

– Pamuknak hívják nálunk a fonalat, itt a Bolvári Ferdinánd és Nagyné Erzszi népi iparművész boltjában lehet ilyet kapni. Épp hallottam, hogy már a fonalak se olyanok, mint régen, mert fognak. Mosáskor a piros, bordó és zöld befogja a riselines részt. Régebben adtak a minőségre, ilyen nem volt. Sajnos ez a hímző gondja, mert azt javasolják, hogy hímzés előtt avassa be a fonalat.

– *Teréz, a porcelánfestés mikor jelent meg a városban?*

Tóth Ferencné Török Teréz – 1971-ben, előtte itt a városban nem volt. Abban az időben fejlesztették Kalocsát, és üzletet láttak a porcelánfestésben. Jól is látták, mert az első évtizedekben a világ minden tájára készítettünk termékeket. Talán telítődött is mára a piac... 1971-ben alakult meg az Alföldi Porcelángyár Kalocsai Porcelánfestő Üzeme. Az épület, ahol a porcelánüzem ma is található, korábban a művelődési ház szerepét töltötte be, *Makinak* hívták a helyiek. Ott táncoltak a fiatalok, filmvetítések voltak, színházterem volt. Amikor Kalocsa város átvette az épületet, akkor a nagy épületben egy hatalmas festőtermet csináltak, ahol az asztaloknál 100-120 ember tanulta a porcelánfestést. Tehát az üzem alapításakor, 1971-ben a város 13 főt Herendre küldött porcelánfestést tanulni, köztük engem is. 1971 augusztusában indultunk, és december 1-jén már itthon voltunk. Nem volt könnyű, ahogy visszaemlékszem, mert pingálni tudtunk, de az teljesen más, mint a porcelánfestés. Ha magamra gondolok, én 17 évesen mentem oda, én sem tudtam, és a többi asszony se ismerte még a porcelánfestést. A porcelánon meghatározott vonalon belül kellett egy bizonyos szintet elérni, és a minőség is nagyon számított. Idővel azért beletanultunk. 1976-77-ben a helyi ipari iskola indított egy gyorsalpaló, egyéves szakképzést, és porcelánfestő szakmunkásvizsgát tettünk. A rendszerváltás után, 1990-ben megkezdődött az utóképzés, aminek hat évig voltam szakmai oktatója a porcelángyárban. A hat év alatt kb. harminc gyerek ment ki, közülük hatan-heten dolgoztak itt. A porcelán szak azóta megszűnt már, mert nem volt ötjelentkező. A vállalat már nem vállalja a hely biztosítását a szakmai gyakorlathoz, mert a tanuló nem tud hozni mennyiséget, minőséget... Én annak idején jól megtaláltam a hangot a tanulókkal, pingálást, porcelánfestést tanítottam nekik.

– *Hogyan ment a bérszámítás?*

– A 2012 előtti időszakról tudok beszélni, mivel akkor mentem nyugdíjba. Normában voltunk, darabérben dolgoztunk. Mindennek megvolt az ára. Később, amikor kikerültem a bemutatóhelyiségbe, ahol a vendégeknek meg kellett mutatnom a porcelánrajzolást és -festést, akkor fix fizetésen voltam.

– *Az üzemben porcelángyártás is folyt, vagy csak a díszítésük?*

– Az Alföldi Porcelángyár részlegeként a gyárból kaptuk a fehértermékeket, amiket mi aztán dekoráltunk. A tárgyakra mi terveztük a mintákat, ezeket zsúriztattuk, és miután a zsúri elfogadta, rákerülhettek a termékekre. Évtizedeken keresztül folyamatosan gyártottunk. A porcelángyártás 2000 körül már úgymond saját kezűleg is ment, akkor már mi is gyártottunk kisebb díszműárukat, mint például bonbonvázát, ékszereket. Ezek az apróbb tárgyak fel is lendítették az üzletet. Mintegy hat éve elkezdtük gyártani a kályhacsempéket is, amiben pedig egy hollóházi fiatalember volt segítségünkre, azóta ő is itt dolgozik, jelenleg ő az ügyvezető igazgató. A kályhacsempéket kérésre kalocsai mintákkal dekoráltuk.

– *A porcelánfestés motívumai honnan származtak? Mind saját tervezés volt?*

– Mi terveztük a mintákat. Voltak olyan jó kézügyességgel rendelkező dolgozók közöttünk, akik az új termékekre mintát terveztek. Ezeket a mintákat az üzem zsúriztette, és csak az kerülhetett gyártásba, amit a zsúri jóváhagyott. Az étkezészetek később kibővültek teás, moka, süteményes készletekkel. Ezenkívül a fali tálak szintén szám szerint mentek. Ha a minták íve jó volt, akkor azokat más típusú tárgyakra, például vázákra, fali tálra is fel lehetett használni. Középre írni is lehetett, és egyedi megrendeléseknél rákerült a tárgyra vagy a hátuljára, hogy milyen alkalomra készült: esküvőre, ballagásra.

– *Elterjedt itt a városban, hogy nagyobb eseményre kalocsai porcelánt ajándékoznak?*

– Igen, ezen a vidéken igen. Elég sok helyre szállítottunk, sok helyről jöttek megrendelések. Sok helyen kérték, hogy írjuk rá, milyen alkalomra szól. A fiatalok ma ezeket a tárgyakat már nem igénylik, egy-egy dísz tárggyal meglegszenek, nincs szükségük étkezészetekre vagy hasonló nagyobb beruházásra.

– *Visszatérve a motívumokra: volt-e elnevezésük, ami a tervezőre utalt volna?*

– Nem, de a számok alapján nyilván volt tartva, hogy ki tervezte. Az üzemben nem volt annak jelentősége, hogy ezt vagy azt én terveztem. De természetesen tudom, melyik az enyém, mert én az összes mintámba próbáltam belerakni a szegfűt. Ehhez el kell mesélnem egy történetet. Kint Keserűteleken jártam általános iskolába, és egy idős tanár bácsi nevezett el engem, mivel Török Terinek hívnak, Török Szögfűnek. Ennek hatására mindig igyekeztem a szegfűt beletenni a mintákba, és erről tudom, hogy ez az én munkám. Ez egy kívülállónak valószínűleg nem tűnik fel. Elég sok mintámat felrakták a termékekre: bonbonos tálakra, vázákra.

A falfestés más, mert ott mindenkinek a fantáziája szerint alakul ki a csokor. Hiába vagyunk mindnyájan kalocsaiak, nem egyforma virágokat használunk. A kézmozdulat, a vonalvezetés mindenkinél más, sőt a virágmotívumok használatában is van különbség. A nefelejcsét például csak négyen-ötten használjuk, és az mind nefelejcs, de mégis meg lehet ismerni a készítőjét.

– *Az eredetiséget általában igyekszünk védeni. A porcelánoknak van-e védjegye?*

– Igen, van. A minták le vannak védve, de ma már senki nem tudja megakadályozni, hogy mások is felhasználják. Azt vettük észre, hogy a kínaiak sok mindent átvesznek, többek között a kalocsai motívumokat is. Tulajdonképpen fél óra alatt megvannak nekik a motívumok, és gyártják. Kimásolnak a mintakönyvből egy motívumot, és azt ráteszik a termékre. Ha persze egy hímzésmotívumot porcelánra tesznek, rögtön látszik, hiszen nincs meg a motívumnak az íve. Ha tervezem, a motívumnak arányosnak kell lennie, és a színeknek is stimmelniük kell. Nagy rózsát sárgára nem festünk. Aki igazi kalocsai, az tudja ezt. Sárga bimbót már kékre, lilára igen, de minden nem megy. A Facebookon láttam, hogy felteszik a terítőket. Nagyon jó, hogy nem csak kalocsaiak foglalkoznak ilyennel, de általában azoknak sem igazi a színezésük. Elismerésem annak, aki az ország másik felében leveszi valamiről a kalocsai mintát, és próbál kalocsait hímezni, de az igazi kalocsai az ő kezük által nem tud létrejönni. Ahányszor átmásolják a mintát, a kézügyességtől függően változnak a motívumok. A színekben megjelennek a cirmos fonalak, ami nem kalocsai. A piros, a bordó és a rózsaszín árnyalatának használata is elárulja, hogy nem eredeti. Egyszerűen elveszik a kalocsai szín- és formavilág.

Marika – A másik feltűnő hiba, ha a szárak egyenesek, mert a kalocsaiakban a virágok és a paprika szára mindig hajlik, mint az inda.

– *A motívumoknak van-e jelentésük?*

Teréz – Van, például a nefelejcs a hűség, a piros rózsza a szerelem, a szegfű a fiatalság jelképe.

Marika – A bársony lila, csertői kék, égszínkék jellegzetes színek. Régen a negyvenéveseknek *szomorú pamukosba* kellett felöltözniük, ami lila, kék, meleg sárga, bordó. A *cifra kalocsait* már nem húzhatták fel. Az idősek fekete selyemszoknyába, hímzés nélküli vagy tiszta fehér lyukhímzéssel díszített ingvállban jártak. Minél sötétebb anyagból készültek hozzá a kiegészítők.

– *Vannak, voltak újítások a színekben vagy motívumokban?*

Teréz – A színekben nem lehet. A motívumoknál van egy kicsi szabadsága az alkotónak. A pingálásnál a hagyományos mintákat felhasználva: búzavirág, nefelejcs, rózsza, lehet egy kicsit elengedni a fantáziát. Sajnos vannak olyanok, akik nem értenek hozzá, mégis készítenek kalocsai mintákat. Ezek a giccs kategóriájába tartoznak.

– *A környező településeken vannak-e olyan asszonyok, akik a hagyományokat őrzik és viszik tovább?*

Teréz – Régen a környékbeli falukban mindenhol volt olyan írőasszony, aki ezt tudta művelni. Tulajdonképpen a földművelés és állattartás mellett minden asszonynak a hímzés volt a megélhetési forrása. Idősebbek vannak még ma is, és ha találnak forgalmazót, aki átveszi tőlük a hímzést, akkor még mindig csinálják.

– *Kanyarodjunk vissza a porcelánüzemhez. Milyen az üzem mai helyzete?*

Teréz – 1971-ben 120-150 ember dolgozott itt, az elmúlt időszakban drasztikusan lecsökkent a létszám, mert nem tudták eladni a sok terméket, és a fenntartás költségei is magasak. Jelenleg 15-20 fővel működik az üzem, és a látogatók a teljes folyamatot megtekinthetik: a porcelángyártást, a dekorálást, az égetést és a festést.

Az utóbbi időben már nemcsak kalocsai népművészettel foglalkoztunk, hanem vadász-jelenetes étkészleteket is készítettünk, és egyedi vevői kéréseket is teljesítettünk, például portrét is vittünk fel porcelánra. A porcelánüzem is próbál fennmaradni. Az új termékre új mintát raknak fel, másrészt van már annyi minta, hogy azt tudják variálni.

– *Hasznosítható a porcelánfestő szaktudás a gyáron kívül is?*

Teréz – Van olyan volt munkatársam, aki próbálkozik pingálással faedényekre, ékszerekre, dobozokra. Azt nem kell égetni. A színes porcelánt olyan magas hőfokon kell égetni, ami házilag nem megoldható.

– *Lényeges, hogy milyen festéket használnak?*

Teréz – Amikor még dolgoztam, német festékekkel festettünk. Kikísérleteztük, hogy erre a porcelánra milyen vastag rétegben, milyen színek lehetnek. A bordó színt többféle színből kellett összeállítanunk, addig kísérleteztünk, amíg kijött nekünk a kalocsai bordó. A kékkel ugyanezt kellett csinálni. A színskálán nem voltak meg azok az élénk színárnyalatok, amik nekünk kellett. A minőségre nagyon kellett ügyelni, mert ha például a piros nem megfelelő vastagságban lett felhordva, akkor lepörgött, beszürkült vagy megpattant. Nem lehetett kimenni a vonalból sem.

– *A hungarikummá minősítéskor a kalocsai népművészet nem foglalta magában a porcelánfestést. Ennek ellenére van-e hatással a kalocsai népművészet hungarikum volta a kalocsai porcelánra?*

Teréz – Hát, nekem fájó, hogy a porcelánfestés még nincs a hungarikumok között, mivel mi gyakorlatilag ugyanazokat a mintákat vittük a termékre egy más technológiával, sőt, úgy gondolom, hogy a porcelánfestés mintakincse jobban kidolgozott, mint a falpingálás. A porcelánnál fekete vékony tollal megrajzoljuk a mintát, égetjük, majd vonaltól vonalig kiszínezzük. Míg a pingálásnál először visszük fel az alapmotívumot, majd a sötétebb részeket, és a legvégén feketézzük, vagyis megfestjük a kontúrokat. A technika itt megfordul.
Mária – Talán még anyai a különbség, hogy a pingáláshoz tehetség kell, a porcelánfestést pedig meg lehet tanulni. A porcelánfestők közül nem mindenki tudott tervezni, de festeni viszont tudtak.

– *Mit gondolnak, hány embert foglalkoztat ma a népművészet Kalocsán és környékén?*

Mária – Ezt nehéz megmondani. 1994 óta nincs szövetkezet, és olyan cég sincs, aki ezt

összefogná. Magánvállalkozók vannak, akik saját ügyfélkörüknek dolgoznak. A hagyományörző egyesületnek köszönhetően vannak bemutatók, és ha csoport érkezik a városba, akkor ők elevénítik föl hagyományainkat. A helyi tánc csoportok ruháit vagy a Tamás és Tamás Kft. készíti, vagy mindenki maga intézi.

– *Ilyen esetben felkeresik a szülők az íróasszonyokat, és megrendelik a ruhákat?*

Mária – Igen, elviszik valamelyik íróasszonyhoz. Sajnos az én korosztályomból csak két népi iparművész van, aki ezzel foglalkozik. Mi vagyunk a legfiatalabbak ebben a szakmában, a mi mintáink még zsúríztatva voltak, hosszú folyamat volt, mire megtanultuk. Én nem látom az utánpótlás lehetőségét. Én is szeretném továbbadni a tudásomat a lányomnak, de ő most tanítóképzőbe jár, egyelőre nem érdekli. A mai fiatalokat a népművészetből leginkább a tánc érdekli. A lányom is 17 éve népi táncos. A baj az, hogy nincsen utánpótlás, mert a kézi hímzés nagyon lassan készül el, és sajnos nem is fizetik meg. A mai fiatalokban az ehhez szükséges türelem már nincs meg.

– *Hímzőkör van-e a városban?*

Teréz – Tudomásom szerint nincs, de a Facebookon van egy kalocsai fiatalasszony, aki hirdeti magát, hogy kalocsai hímzést oktat.

– *Beszéltünk arról, hogy kik éltetik a kalocsai népművészetet. Milyen alkalmakkor mutatkozik be a kalocsai népművészet a helyiek előtt?*

Mária – Igyekszünk a hagyományainkat helyben megmutatni. Az Érsekkertben nyílt a Hagyományok Háza, ott szoktak tartani pingálási bemutatót, tojásfestést, kézi és gépi hímzést. Sajnos ez az iskolákból eltűnni látszik. A fiam a katolikus iskolában tanul, és ott háztartástan óra keretein belül volt hímzés. Az Újvárosi Óvoda hagyományörző óvoda, és ők húsvétkor el szoktak hívni tojást festeni. Tudomásom szerint a középiskolában már nem jelenik meg. Amióta hungarikummá vált a népművészetünk, az a cél, hogy az iskolán keresztül tovább tudjuk adni. A helyi folklórfesztiválon és a paprikanapokon is nagyon sok programban, táncbemutatókon láthatjuk színes motívumkincseinket.

– *Amikor Mária mint a Népművészet Ifjú Mestere közönség előtt pingál vagy foglalkozást vezet, akkor a régi hagyományok szerint öltözik föl?*

Mária – Én nem, mert én még nem szeretnék szomorú pamukosban lenni. Az legyen hatvan vagy hetven év fölött. A Hagyományok Házában, ha csoport jön, akkor a hétköznaplós ruhába kell felöltözni, mert régen abban festettek. Ez köztudott, de a mai világban, véleményem szerint a *cifra kalocsait* kellene megmutatnunk ilyen alkalmakkor is, hiszen az Kalocsa híressége. Sokan nem tudják megkülönböztetni a kalocsai hímzést a matyó hímzéstől.

– *Pécsiné Ács Saroltáról, egykori múzeumigazgatóról, a kalocsai népművészet kutatójáról 1996-ban díjat alapítottak a városban. Ki kapta legutóbb ezt a díjat?*

Mária – Legutóbb Bolvári Andrásné népi iparművész kapta a díjat, aki porcelánfestő volt, porcelánfestő üzeme van, és nyugdíjazása után kezdett Hrivnák Tünde divattervezőnek dolgozni. A szeptemberben rendszeresen megrendezésre kerülő kalocsai paprikafesztiválon már többször volt divatbemutató. Alkalmi ruhák sorakoztak fel, hagyományos motívumokkal, a mai ízlésnek, kornak megfelelően.

– *A kalocsai motívumok az utóbbi években nagyon népszerűek lettek, és sokféle tárgyon megjelentek. Látom, az ön telefontokja is ilyen motívummal van díszítve.*

Mária – Igen, mióta hungarikummá vált, már tornacipőn, farmernadrágon is megjelent, és már átfordult a másik oldalra...

Teréz – Úgy látom, hogy az utóbbi 4-5 évben lendült fel a népszerűsége. Mindennapi viseletre, farmerre, pólóra hímeznek kalocsai motívumokat. Én ezt nem ítélem el, mert a 40–50 000 forintos viseletet nem mindenki tudja megfizetni. Ha valakinek ez érték, és tesszik neki, akkor miért ne viselhetné ezt a mintát egy farmernadrágon? Én még fehér gumicsizmákra, cipőkre is festettem kalocsai mintákat. Örülök neki, hogy megy, hogy ez az érték a hétköznapiakban is megjelenik.

– *Ehhez a népszerűséghez mit szólnak a helyiek?*

Mária – Aki ezt műveli, annak ez kenyérkereseti lehetőség, és nem érdekli. Aki a szíven viseli, az lehet, hogy inkább nem vállalja, sajnálja, mert ez elértéktelenedést jelent.

– *A kalocsai háztartásokban vannak-e kalocsai dísz tárgyak?*

Teréz – Szerintem általában minden kalocsainak van, de nem használják. Egy időben én nagyon szerettem, a konyhám ezzel volt tele, de beleuntam a mosogatásba és takarításba, mert nagyon kényesek ezek a tárgyak, és sokat kellett velük dolgoznom. Most már félttem is, és őrizgetem, mert érték. A fiam külföldön él, neki sok kalocsait ajándékoztunk, asztalterítőtől kezdve a fűszertartóig, ruhadarabokat. Ők ezt kint szeretik használni, és ez a honvágycukat kicsit csökkenti. A lakosság többségének azért fontos.

Mária – A hagyományőrzők egy-egy ünnepi szentmisére viseletben érkeznek, a papi ruha is kalocsaival hímezett. Régen is bevitték a hívek a kalocsai motívumkincset a templomokba oltárterítőkön és lobogókon keresztül.

– *Marika, mennyit tud a népművészettel foglalkozni?*

– Inkább csak hétvégén van rá időm, mert egyébként teljesen más szakmában dolgozom. Húsvétkor az óvodába, nyáron gyerektáborokba hívnak festeni. Nagyon szeretek a gyerekekkel foglalkozni. Tányérokat festünk velük, amiket haza tudnak vinni, akár ajándéktárgyként is. Előre ki van rajzolva, az alapszínekből kiindulva alakítják ki a rózsát, ne-felejcset, paprikát. Persze, ha úgy vesszük, ez nem eredeti... A fazekasság jellemző volt Kalocsára, de nem festették ezeket a motívumokat a kerámiára.

Az interjút Sági Norberta készítette